

Constantin Surugiu

**DE O VIAȚĂ,
NU DOAR MARTOR**

*

Amintiri de „Veteran”

Editura ZVEN

str. Boerescu Zaharia, nr. 2, R3/3
130059, Târgoviște, Dâmbovița
tel/fax: 0345 401 330; mobil 0765 464 304
zven.print@gmail.com | www.zven.ro

Editor – Ion Anghel

Culegere computerizată – Laurențiu Coman

Corectură – Cornel Albuleț

Tehnoredactare – Toma Andrei

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CONSTANTIN, SURUGIU

De o viață, nu doar martor / Constantin Surugiu. -
Târgoviște: Editura Zven, 2018

ISBN 978-606-8955-18-6

821.135.1

CONSTANTIN SURUGIU

DE O VIAȚĂ, NU DOAR MARTOR

*

Amintiri de „Veteran”

Târgoviște, 2018

Copyright © 2018 CONSTANTIN SURUGIU. All right reserved

Acest volum este protejat prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, fără permisiunea scrisă a deținătorului copyright-ului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc conform legilor în vigoare.

*Martor fui, și-n cincizeci și nouă,
Când Drăghici și „Secu” lui
Împărți Țara în două:
În C.C. și-n pușcării.*

Moto:

*„Promisiunea dată
e datorie curată.”*

Voi face ce-am promis,
În proză să am de scris,
Pân-ce-ntrec măcar cu-n an,
De viață, pe Beligan.

În versuri descriu viața,
Așa cum mi-am propus,
În proză am speranța,
De la optzeci, în sus.

Scurtă prezentare

Deoarece cândva am promis că după optzeci de ani, volumele scrise în versuri privind „Crâmpeie din viața mea”, le voi dezvolta, nu într-o ordine firească, ci într-o „ordine dezordonată” sau într-o „dezordine ordonată”, ca „trăirile” personale ori ale altora, văzute sau auzite, de la cei cu care am avut plăcerea sau obligația, să conlucrez în perioada existenței mele, în calitate de „călător real”, „pelerin”, sau un „simplu anonim”, scopul fiind o mai bună și corectă înțelegere a „fenomenelor”, trăite de înaintașii lor.

„Ordinea dezordonată”, s-au „dezordinea ordonată” va fi relatată, funcție de selecția „rememorării” evenimentelor, din perioadele:

- copilăria „scurtă” și adolescența, „timpurie”,
(*Amintiri de veteran*);
- tinerețea „zbuciumată” și maturitatea cu speranță”
(*Pelerin în pribegie*);
- Vârsta a 3-a, „uitată”, (un anonim)

căreia, nu-i voi spune „bătrânețe”, că „supără”, unele persoane, ca în cazul bunicii mele, care în vârstă (în jurul anilor nouăzeci), a fost chemată la poartă, de o vecină tânără, prin vorbele: „Babă Tinco, Babă Tinca”, ea supărată, mergând spre poartă, își „murmura” în „barbă”:
- „Babisar” piele de pe tine, „Babisar”, pielea de pe tine.

Deci, nu-i voi spune „bătrânețe” și pentru faptul de a nu da ocazia unor tineri, mai voioși, ori prea supărați, să spună uneori: „Bătrânul ăla, a dat în mintea copiilor”, îmi consumă și „aerul” meu.

Deci, odată stabilită ordinea, vom începe „relatările”:

Născut la data de 03.05.1932, dar mai de grabă cred, că greșit a fost înregistrată ziua de „3 Mai”, mai de grabă cred, că a fost ziua de: „1 Mai”, Ziua Oamenilor Muncii”, că numai de muncă am avut parte în viață, dar mă amăgesc cu gândul că voi avea timpul și locul de „odihnă”, „dincolo”, că trebuie să „plec”, cândva, cum am scris pe crucea „pregătită”, în „țintirim”:

Se „odihnesc”, aicea,
În „viața de apoi”,
Că n-au avut, odihnă,
Cât fosta, printre noi.

Locul nașterii?

Așezarea din punctul cel mai de Sud al Țării, Orașul Zimnicea, din Județul Teleorman, unde se găsesc ruinele celei mai vechi Cetăți, din Muntenia, datând din perioada secolului IV î.e.n.

În anii 1837-1839, localitatea a fost „Reședința” județului Teleorman.

În perioada domniei lui Mircea cel Bătrân, așezarea purta numele de „Dezimnikos”, iar cetății i se spunea, după unii localnici „Zeugma”.

A fost și este, port la Dunăre, cu punct vamal de trecere, în orașul Sistov, din Bulgaria.

Prima adresă, cunoscută, căreia îi datorez comportarea de apoi, a fost locuința de la Nr. 14 din Str. Independenței căreia i s-a spus mai târziu Str. 1907, ambele denumiri mi-au marcat întreaga viață, dorind, sperând, năzuind, și

uneori reușind, a fi „independent”, chiar revoltat față de anumite „nedreptăți”, ce se exercitau asupra mea, sau a altora.

Gospodăria părinților era în aceeași curte cu a bunicilor paterni.

La Nord, str. Independenței, la Est, gospodăria lui Gheorghe Pană (Tuliș), la Sud, Dumitru Bătrânu (Ciucalii), „Coaste mari”, a cărei gospodărie, era în pantă, peste care se putea vedea, R. Pasărea, pădurea din Lunca Dunării, Fluviul Dunărea, și Orașul Sistov, din Bulgaria.

Privind din balconul (prisma) casei, spre Vest, e „Rusca”, strada în pantă, care era folosită iarna ca săniuș, bucuria copiilor.

Curtea era împărțită în trei parcele, distincte, delimitate, prin garduri din scândură (șipcă), sau din nuiete din răchită împletite, meșteșugit, cum se obișnuia în zonă.

Prima parcelă, era în fața casei, cu flori, de unde nu lipseau doi trandafiri (buchetari) roșii, ce făceau flori, sub forma unor buchete, folosite anual pentru coronițele ce le primeam cu ocazia premiilor obținute la finele anilor școlari.

În această parcelă, în afară de flori, erau și pomi fructiferi, între care și un „Smochin” adus de tata cu ocazia venirii, „lăsării la vatră”, luat de la Tumu Severin, precum și teren folosit la cultivarea zarzavatului necesar uzului casnic.

Tot acolo era locul în care se mai aflau circa zece stupi cu albine și în colțul de Nord-Vest, era săpată și amenajată o „ghețarie” ce era umplută iarna, cu gheață din Dunăre, pentru a fi folosită pe căldura din timpul verii.

Parcela a doua cuprindea „bătătura” locul de odihnă al bivolițelor în timpul verii, când veneau din islaz, grajd, pățul, hambar și loc pentru depozitarea „nutrețului” (furaje pentru animale).

A treia parcelă era în pantă, cu vie și pomi, în care se afla și un „bordei” pentru adăpostul bivolițelor, loc mai călduros pentru ele, în timpul iernii, fiind mai friguroase și nu puteau sta cu vaca și cu caii în grajd (saia).

ARBORELE

Din orice esență ar fi
Arborele, are „viață”,
Tulpină, cu rădăcini,
Pământul, le-nobilează.

Dacă sunt, copaci, ori flori,
Oameni, animale, păsări,
Toate au „arborii”, lor,
Din trecut, spre viitor.

Având arborii, strămoși,
Mai bătrâni, ori de curând,
Rădăcini, crescute-n stânci,
Ori, în adânc, de pământ.

Arborele-n veci, nu pierе,
Are rădăcini și crengi,
Ca Roman, ai și putere,
Orice greutate, să treci.

COPILĂRIA (scurtă)

La 5-6 ani, prin anii 1937-1939, mă țineam mereu după tata, care era prezent, în multe locuri, unde se adunau oameni, prieteni, ori pur și simplu cunoscuți (cărăuși), ce transportau cu căruțele cerealele în și din silozul de cereale din portul de la Dunăre, precum și transportul sloiurilor de gheață, tăiate sub formă de cuburi din Dunărea înghețată, pe câteva zeci de metri de la mal, deoarece în perioada anilor treizeci, înghețul unor suprafețe din marginea Dunării era la modă.

Gheața se transporta în ghețaria spitalului din Zimnicea și cu această ocazie și tata își umplea ghețaria personală, înființată în 1929. Când Fluviul Dunărea a fost înghețat în întregime, oamenii treceau pe gheață în Bulgaria cu săniile, iar de la ei veneau foarte multe animale sălbatice, în special porci mistreți și lupi.

Am participat când tata și vărul lui, Ion Surugiu, și un prieten Ion Ovedenie, „fasonau” sloiurile, de gheață, o încărcau și o transportau de la Dunăre la spital și la ghețaria noastră.

Era frig. În perioadele de odihnă, vârstnicii se „încălzeau” cu vin, zaibăr, adus de acasă, cu „bota” și „plosca” din lemn, folosite și la anumite ocazii precum „nunți, botez, petreceri”, pentru transportul și păstrarea apei, „reci”, la muncile din câmp, pe timpul călduros în timpul verii.

Pe mine mă îmbiau cu lapte, pe care îl refuzam, pentru că eram sătul de lapte și brânză, având suficiente lactate de la vaca și bivolițele din gospodărie și le ceream, să-mi dea și mie un „PAPAL” (pahar) cu vin, la care Ion Ovedenie, care era foarte „slobod” la gură, după ce, în glumă, a tras o înjurătură, m-a îmbiat cu puțin vin din paharul lui, gest cu care tata nu era de acord.

Tot în aceeași perioadă se transporta, prin cărăușie obligatorie, pietriș de la Dunăre, pentru a astupa gropile din șoseaua Zimnicea-Turnu Măgurele, între gară și rampa din deal, în zona „Lăcuțului”.

În perioada acelor ani, a început construirea „Digului de apărare” de inundațiile anuale când Dunărea se revărsă peste toată lunca.

La această acțiune contribuiau toți locuitorii localităților din zona Dunării, erau obligați să participe, un număr de zile, cu brațele și atelajele de care dispuneau.

Era o muncă grea, dar oamenii participau, pare-se cu plăcere, având ocazia de a se întâlni, unde schimbau păreri, aflau noutăți, de la unii mai „documentați”.

Eu fiind iubitor de animale, aveam impresia că pe tatăl meu nu-l deranja, ci mai de grabă, era bucuros. Îi făcea plăcere să fiu mai mereu în jurul lui, când cu fiecare ocazie, nu evita să-mi dea anumite exemple privind comportarea oamenilor, a păsărilor și animalelor, în situații diverse din viața lor.

Într-una din toamne dinaintea „purcederii” mele la școală, tata a încărcat căruța cu varză, pentru a o duce la cumnatul lui, fratele mamei mele, în comuna Bujoru.

În ziua următoare, dimineața, cu noaptea în cap, m-am sculat să merg cu el. Urcați în căruța plină cu varză, pe „susletul”, din față, am pornit la drum. Am trecut prin Zimnicea, din Vest, la Est, prin comuna Zimnicele, prin comuna Năsturelu, am ajuns la Râul Vedea, la Dealul Gorgan, unde șoseaua avea o pantă ușoară, ce a forțat caii să „svâcnească” și să pornească în trap, moment care m-a trezit din „picoteala” somnului ce mă apucase, trezire ce am simțit-o, în momentul în care am căzut din căruță, în spatele calului înhămat în dreapta oiștei, sub sau lângă roata din față a căruței.

Oprind caii, tata m-a ridicat de sub, sau de lângă căruță și am pornit în trapul cailor și în scurt timp, am ajuns la Unchiul Dragne, la Bujoru.

Mătușa Marița, m-a „dădăcit” la rana de la tâmpla dreaptă, deasupra ochiului, cu spirt și vată de bumbac din producție proprie, cultura bumbacului era la modă, în Lunca Dunării, fiind obligatorie.

Unchiul Dragne, avea o casă frumoasă la sol, cu camere înalte, care în cele din urmă, i-a fost „naționalizată”, el fiind socotit „chiabur”.

În podul casei, se adăposteau porumbei care se înmulțeau și s-au încurcat prin baloții de bumbac, depozitați, bumbac ce nu a mai putut fi folosit.

În toamna Anului 1938, la șase ani, fratele meu mai mare Mitică era elev în clasa a II-a, la Școala de Băieți Nr. 2, uneori mă duceam cu el să asist la unele ore. Într-una din zile, am

asistat la ora de religie, cu preotul Boboșilă, când, probabil, așa multă atenție am dat orei respective că la un moment dat, m-am „trezit” fluierând, când preotul a întreat:

– Cine fluieră în clasă?

Un elev, a răspuns:

– Surugiu ăla mic.

Preotul a zâmbit și mi-a zis că la școală, în timpul orelor, nu se fluieră. Am înțeles mesajul și nu s-a mai întâmplat. Ce n-am putut înțelege, din spusele preotului era de ce ne făcea să credem și noi ne conformam riguros, cu multă conștientitate, uneori exagerată, că atunci când ne făceam semnul crucii țineam cele trei degete cu care făceam semnul crucii bine strânse ca „Diavolul”, să nu poată să-și bage coada, după cum ne sfătuia preotul.

Eu, uneori strângeam degetele așa de tare, că până terminăm de făcut semnul crucii, îmi amorțeau.

Începând școala, în clasa I primară, am fost deja obișnuit cu mersul școlar, eram șef de clasă și la Organizația de Străjeri, eram șef de Cuib. În Școala de Băieți Nr. 2, învățătoarea mea era și directoarea școlii, Doamna Gancevici, soția Avocatului Gancevici.

La Școala Primară de Fete, care era gard în gard cu școala noastră, era directoare doamna Iordănescu, al cărui soț era tot avocat, în partid concurent în alegeri, cu cel în care activa avocatul Gancevici.

Duminica și în alte sărbători legale mergeam la școală îmbrăcați în uniforma de străjer, cu bluză și basca albă, pantaloni scurți bleumarini, șosete albe, pantofi negri și șnur galben împletit, prins de epoletul bluzei.

Eram Șef de Cuib, pe clasă, iar fratele meu, mai mare,

Mitică, era Șef de Stol, pe școală, iar toată organizația era instruită de Dl. Mihai, învățătorul. Pe oraș, era un tânăr Buksbau, care la defilările de 10 Mai, invita în fața formației de defilare, lângă el, pe Slt. Săndel Polexe, rănit pe front, în Răsărit, venit acasă din spital, cu baston, schiopătând de un picior.

Cu toate că există o zicală „neortodoxă” cum că „Șefu-i șef și-n pielea goală”, să nu uităm că mai există și un alt proverb, mai „ortodox”, „Orice naș, își are nasul”. Deci, fără vrerea mea, se întâmpla ca în recreații, între ore, unii colegi, mă „plimbau”, în spate, printre bănci.

Într-o zi, după sfârșitul orelor, am fost chemat la cancelarie de doamna directoare, unde era și colegul Victor Dulgheru, împreună cu mama lui.

Victor, era plin de sânge, pe gulerul bluzei albe, de la uniforma de străjer, spunând că ar fi fost lovit de mine, în nas.

Doamna Directoare, fără să mai aștepte dezvinovățirea mea, a luat nuiaua de gutui, adusă de mine de acasă și mi-a aplicat, prima „corecție” primită în școală până atunci de câte două lovituri, la fiecare palmă. Se observa o satisfacție, pe fața mamei lui Victor, care mi-a zis, credeai că dacă ești băiatul lui Mișu Surugiu, nu te reclam?

Am plecat în clasă, încercând să înțeleg când și cum s-a întâmplat, răspunsul mi l-am dat, cum că ar fi fost posibil, ca atunci când colegii se înghesuiau, să mă plimbe în spate, printre rândurile de bănci, să îl fi lovit cu cotul în nas.

Acest fapt, nu m-a supărat, că am dat ocazia ca mama lui Victor să fi fost mulțumită, nu pentru faptul că am fost bătut, ci pentru faptul că am fost bătut cu nuiaua de gutui

adusă de mine, de acasă.

În cls. a 3-a, noua învățătoare, tânără, necăsătorită, în ora de matematică, a scos la tablă, pe colegul Traian Mareș, fiul controlorului financiar, dl. Mareș, pentru a rezolva o problemă, pe care Traian a rezolvat-o așa cum a crezut el.

În această situație, învățătoarea l-a scos la tablă și pe colegul Zagu, al cărui tată era învățător la școala din comuna Năsturelu, spunându-i și lui, să rezolve, aceeași problemă.

Zagu a rezolvat și el aceeași problemă așa cum a crezut, altul fiind rezultatul, față de al lui Mareș.

Această situație, a determinat-o pe tânăra învățătoare, să înceapă a întreba de la primul până la ultimul elev din clasă: „Al cui rezultat e corect? Al lui Mareș, sau al lui Zagu?”

Până a ajuns la mine și după ce a trecut, toți colegii au răspuns diferit, unii au spus că Mareș, alții că Zagu. Eu am răspuns :niciunul la care învățătoarea nu a schițat nici un gest, trecând mai departe, dar ascultând răspunsul ultimului coleg, am fost scos la tablă, să rezolv aceeași problemă.

Probabil, că rezultatul obținut a fost bun, din moment ce învățătoarea a luat nuielușa și începând cu Mareș, toți colegii, în afară de mine, au primit câte două lovituri la fiecare palmă, explicându-i rezultatul corect, lui Anghel Stama, colegul meu de bancă și vecin de casă, care a avut grijă să o atenționeze pe învățătoare, că pe mine m-a sărit și nu mi-a aplicat „corecția”, ca lui și celorlalți.

Așa am parcurs și clasa a III-a, obținând și de data aceasta premiul întâi cu coronița de buchetați roșii, din fața casei noastre.

În clasa a IV-a, am avut ca învățătoare, pe D-ra Mărioara Bărbulescu, care mi-a fost și o bună sfătuitoare, privind mersul meu mai departe în școală și viață, dându-mi ca exemple pe frații săi Petrică și Jan Bărbulescu, care erau elevi în Liceul Militar și Lili Radomir, elev la STIMA, din Craiova, fapt ce m-a determinat să accept, când Bunicul meu, (Deadu), mi-a spus că a vorbit cu dl. col.(r) Ion Bodnărăscu, moșier, cu care era în bune relații, ca să mă prezint la Școala de Arte Grafice de pe lângă Școala de Operatori (Măsurători Terestre, Cartografie și Arte Grafice), a Institutului Geografic Militar, al cărui comandant era, fratele lui, generalul Radu Bodnărăscu.

Deci, odată cu terminarea clasei a 4-a, după ce am făcut serbarea de sfârșit de an, după ce am primit și de această dată premiul, am recitat poezii și am jucat în echipa de „Călușari”, cu bastoane colorate în trei culori, am început să mă pregătesc pentru plecarea din toamnă la București.

Așa că în septembrie 1943, tata a venit în permisie de la Constanța, unde periodic, se afla Unitatea de Infanterie Marină, în care era incorporat și am plecat la București.

Era o zi frumoasă de toamnă, frunzele castanilor de pe strada gării și din incinta ei erau și ele în trecere de la culoarea verde la culoarea galben-maron, aceeași trecere ca de la copilărie, la adolescența mea.

Am urcat în trenul personal, din Zimnicea la București, în garnitura, de după amiază, care mergea direct la București, fără a schimba la Roșiori de Vede, sau la Costești, linia ferată prin Videle nu era construită, nici electrificată vreo linie de cale ferată.

Traseul călătoriei era: Zimnicea-Alexandria-Roșiorii de Vede-Costești-Pitești-București.

Am călătorit normal, cu mers de tren personal, cu oameni și bagaje multe.

În jurul orei zece seara, am ajuns în Halta Grivița, înainte de a ajunge în Gara de Nord, din greșeală de schimbare de macaz, trenul nostru a intrat pe o linie unde era garat, un alt tren, fapt ce a făcut ca locomotiva garniturii noastre, să urce parțial pe ultimul vagon al trenului în staționare.

O lovitură puternică, a făcut ca bagajele ce erau pe polițe (portbagaje), au căzut pe călători și pe culoarele dintre bănci.

Printre alte bagaje în fața mea a căzut și s-a spart un borcan de 10 kg, plin cu miere de albine prin care mulți, au călcat în fugă, să coboare cât mai repede din tren.

După ce am coborât, am văzut un marinar căzut, cu picioarele rupte de tampoanele vagoanelor pe care călătorise, până la accident.

Am trecut pe lângă locomotivă, ce parțial era pe vagonul din trenul din față, din care curgea apă fierbinte, cu presiune foarte mare. Mulți călători au fost răniți, căzând de pe tampoane, s-au vagoanele trenului, pe care călătoreau din lipsă de locuri în vagon, sau „blatiști”.

Am plecat, pe jos până la Gara de Nord, unde am ajuns în zori de zi și de unde am plecat la adresa primită din Zimnicea, de la dl. col.(r) Ion Bodnărăscu, intrând în „sfera”, viitoarelor activități, necesare existenței.

ARBORELE

.....
Dacă sunt copaci ori flori,
Oameni, animale, păsări,
Toate au „arborii” lor
Din trecut, spre viitor
.....

